

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33105
Nom	Interpretació i educació ambiental
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1104 - Grau de Ciències Ambientals	Facultat de Ciències Biològiques	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1104 - Grau de Ciències Ambientals	167 - Interpretació i educació ambiental	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
GARCIA FERRANDIS, IGNACIO	90 - Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials
MAYORAL GARCIA-BERLANGA, OLGA	90 - Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials

RESUM

L'Educació Ambiental va més enllà del coneixement dels problemes ambientals, perquè pretén desenvolupar actituds i valors de respecte cap al mitjà i assumir responsabilitats que conduïsquen a l'individu cap a les accions quotidianes, tant com professionals com consumidors. Per això aquesta matèria pretén donar als alumnes una visió sistèmica dels problemes ambientals que produeix l'activitat humana, però també aplicar metodologies i estratègies a través de les quals es puguin desenvolupar, en els alumnes, actituds que propicien conductes respectuoses amb el mitjà. Per a la seua preparació professional es pretén capacitar als alumnes per a poder investigar i desenvolupar projectes i activitats educatives punt formal i no formal. En l'àmbit no formal existeixen possibilitats en l'acompliment d'accions educatives tendents a propiciar la participació ciutadana en alguns instruments de la gestió ambiental com en l'Agenda 21 Local, que ha obert noves possibilitats per a poder actuar als titulats en Ciències ambientals. En l'àmbit formal, les possibles actuacions se centren en el sistema educatiu com a possibles professors de secundària i

batxillerat. Amb aquesta matèria es pretén donar aqueixa formació i pal·liara les manques en aqueix sentit.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1104 - Grau de Ciències Ambientals

- Capacitat de comunicació oral i escrita.
- Capacitat de treballar en equip.
- Capacitat per dissenyar i executar programes de sensibilització i comunicació ambiental.
- Capacitat per organitzar i planificar el treball individual, grupal i l'estudi.
- Capacitat de comunicació oral en les exposicions públiques i d'argumentació d'opinions personals.
- Capacitat de tractament divulgatiu de les informacions sobre ciència ambiental.
- Compromís ètic en l'exercici de la professió d'ambientòleg.
- Valorar la importància que pot tenir l'educació i els processos de comunicació com a via per controlar i minimitzar la problemàtica ambiental que afronta la societat actual i conèixer-ne les limitacions.
- Coneixements bàsics sobre els plantejaments i els enfocaments de l'educació ambiental i domini de la terminologia específica.
- Conèixer i saber aplicar les diverses tècniques de comunicació, interpretació i educació ambiental.
- Conèixer i saber utilitzar les diferents fonts d'informació i documentació especialitzada en educació ambiental disponible en tots els àmbits.
- Capacitat de disseny, planificació i aplicació de diferents tipus de programes d'intervenció educativa per a la sensibilització ambiental de distints tipus de públics.
- Coneixement i capacitat d'aplicació de tècniques i estratègies per fer més efectiva la comunicació i la divulgació de continguts científics sobre temes ambientals.
- Capacitat de reflexió i d'avaluació formativa d'activitats, recursos, campanyes i programes d'educació ambiental.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Experiència en la manera d'incorporar l'educació en els processos de gestió ambiental.
- Cerca de documentació i bibliografia relatives a l'educació ambiental.
- Disseny d'instruments d'investigació d'idees prèvies, actituds i comportaments relatius al medi ambient: qüestionaris, mapes conceptuals, entrevistes, etc.
- Disseny d'un projecte d'investigació en educació ambiental.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ

- Acció de l'ésser humà sobre el mitjà.
- La visió sistèmica i sistematització dels problemes ambientals.
- Origen, causes i solucions des de la perspectiva administrativa, política, tècnica i individual
- L'EA com a resposta a la crisi ambiental. Ecologia, problemàtica ambiental i educació ambiental.
- Responsabilitat i implicació individual en els problemes ambientals.
- Consum responsable Àmbits d'actuació.
- Educació formal, no formal i informal.

2. EDUCACIÓ AMBIENTAL

- L'educació ambiental en el desenvolupament sostenible.
- Justificació, antecedents i evolució de la E.A. Finalitats i objectius de l'EA.
- Perfil professional de l'educador ambiental.
- Nivells d'acció en educació-interpretació i comunicació ambiental.
- L'avaluació i la investigació en EA.
- Fonts documentals i recursos per a l'EA.
- Equipaments per a l'EA.
- L'EA en el sistema educatiu.
- Disseny de programes i unitats didàctiques d'EA.

3. ESTRATEGIES DIDÀCTIQUES

- L'EA en la gestió ambiental.
- L'Agenda 21 Local.
- Estratègies i metodologies d'intervenció educativa
- Educació en valors ambientals.
- Els programes i projectes d'educació ambiental.
- La investigació en Educació Ambiental

4. DIVULGACIÓ I COMUNICACIÓ AMBIENTAL

- La divulgació científica i ambiental a través dels mitjans de comunicació.
- Tractament de la informació ambiental en els mitjans audiovisuals.
- Anàlisi i disseny de campanyes publicitàries de sensibilització ambiental.
- La divulgació ambiental en els museus i altres centres expositius.

5. INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI

- La interpretació del patrimoni natural i cultural.
- Planificació de programes i plans interpretatius per als espais naturals.
- Disseny d'itineraris i recorreguts de camp.
- Disseny de panells interpretatius.
- Ús públic en els espais naturals protegits.

6. PARTICIPACIÓ CIUTADANA

- La funció social de la participació ciutadana.
- Participació i voluntariat ambiental.
- Tipologia i nivells de participació.
- Marc normatiu de la participació ambiental.
- Disseny de programes de participació ambiental.
- Tècniques d'investigació social aplicades a programes de participació ambiental.
- Estudis de casos: Agendes 21; conques hidrogràfiques; PORNs.

7. ELABORACIÓ D'UN PROJECTE

- Projectes i unitats didàctiques en l'àmbit formal.
- La intervenció educativa en processos de gestió ambiental (Agenda 21 local, directiva marc de l'aigua, PORN,...).
- Programes d'interpretació del patrimoni.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	36,00	100
Pràctiques en laboratori	9,00	100
Pràctiques en aula informàtica	6,00	100
Pràctiques en aula	6,00	100
Tutories reglades	3,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	5,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	10,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	5,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El procés d'ensenyament-aprenentatge tractarà de despertar en els estudiants la motivació i actituds necessàries per a un aprenentatge efectiu de la matèria, al mateix temps que els ofereix les habilitats necessàries per a aquest. Diverses són les tècniques metodològiques que poden ser utilitzades, les quals s'utilitzaran en les següents activitats formatives:

Sessions presencials:

Classes teòric-pràctiques en les quals participa el professor amb tota la classe i en les quals es desenvolupen tant les aportacions del professor, com les dels grups d'estudiants. Van dirigides a presentar la informació bàsica dels continguts d'aquesta matèria, a través de diversos tipus d'activitats que exigisquen la participació activa dels estudiants.

Classes pràctiques en les quals els estudiants puguin adquirir nous coneixements, aprenen tècniques de treball i desenvolupen certes habilitats i destreses.

Tutories dirigides a estudiants o a grups d'estudiants mitjançant les quals el professor orientarà i supervisarà les tasques que haja encomanat i atendrà les seues necessitats. Aquestes podran complementar-se mitjançant l'ús de l'aula virtual.

Activitats fora de l'aula (visites a museus, eixides al camp, etc.) en les quals es procurarà usar els recursos que ofereix l'entorn per a l'ensenyament-aprenentatge dels continguts propis de la matèria. El fet que la seua realització pugui suposar la necessitat de temps o espais no habituals o que requerisquen la

col·laboració d'altres especialistes, es programarà convenientment, sempre que siga possible.

Sessions no presencials:

Amb la finalitat d'ajudar al fet que l'estudiant pugua complementar la seua formació en allò que realitza en les sessions presencials, el professor orientarà i aconsellarà sobre els materials d'aprenentatge que considere útils per a aconseguir aquest propòsit. Així mateix els estudiants hauran de realitzar les consultes bibliogràfiques, el treball en grup, l'ús de l'aula virtual etc., que necessiten per al seu aprenentatge.

AVALUACIÓ

Avaluació formativa i sumativa que permeta valorar els progressos que es van obtenint i els objectius que es van complint, al llarg del curs i per a això s'utilitzaren diverses tècniques i es tendran en compte aspectes com:

- L'assistència i la participació de cada estudiant en les tasques habituals de les classes (aula, laboratori, tutories,...), la seua actitud cap a l'assignatura i la seua capacitat de treball individual i/o en grup.
- L'elaboració de materials o treballs (individual o col·lectivament) quan això els haja sigut encarregat. En algunes situacions, aquests materials o treballs poden ser exposats i sotmesos a discussió en la classe.
- L'adquisició de les competències (coneixements, procediments, destreses...) assenyalades en aquesta Guia que puguin i deguen ser avaluades.

Per a sol·licitar l'avançament de convocatòria d'aquesta assignatura l'alumne ha de tenir en compte que haurà d'haver realitzat les activitats obligatòries que s'indiquen en la guia docent de l'assignatura.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- García Gómez, J. y Nando J. (2000) Estrategias didácticas en Educación Ambiental. Editorial Aljibe. Málaga.
- Heras. F. (2002) Entretantos. Guía práctica para dinamizar procesos participativos sobre problemas ambientales y sostenibilidad. Gea. Valladolid.
- Novo, M. (2006) El desarrollo sostenible. Su dimensión ambiental y educativa. Pearson educación. Madrid.
- Ballard, M., Mamata Pandya, Shamili Ajgaonkar. Conocimientos básicos en educación ambiental : base de datos para la elaboración de actividades y programas. Barcelona: Graó, 2003.

- Juanbeltz Martínez, J. I. (coord.). Materiales didácticos para la educación ambiental. Barcelona: Cisspraxis, 2002.
- Kramer, F. Manual práctico de educación ambiental: técnicas de simulación, juegos y otros métodos educativos. Madrid: Catarata, 2002.
- Lecumberri Beloqui, G. Guía para la elaboración de programas de educación ambiental. Pamplona: Centro Unesco Navarra, 2001.
- Manual de educación para la sostenibilidad. 1ª ed. [Bilbao]: Unesco Etxea, Centro Unesco Euskal Herria, 2009.
- Melendro, M., Murga, M. A., Cano, A. (coords). IDEAS : Iniciativas de educación ambiental para la sostenibilidad. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia, 2011.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts

Es mantenen els continguts inicialment arreglats a la guia docent. No obstant això, es tindrà en compte la dificultat derivada del desenvolupament de la docència no presencials.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es manté el volum de treball inicialment marcat en la guia docent. La planificació de les classes teoricopràctiques es basarà en el model establert sobre la base de la reducció de la presencialitat del 50% acordada per a tota la Universitat de València i seran substituïdes per diferents propostes d'activitats d'estudi i treball autònom. En el cas que es tornen a produir noves situacions de confinament per la pandèmia s'incrementarà la docència no presencial i telemàtica.

3. Metodologia docent

Mentre dure la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19, i sempre que les condicions sanitàries ho permeten, la docència combinarà la presencialitat amb la no presencialitat, síncrona o asíncrona. Quan, per les normatives sanitàries, la docència presencial no siga possible, aquesta podrà ser substituïda per docència no presencial síncrona.

En la docència presencial es treballaran els aspectes més pràctics: activitats presencials i exposicions de propostes didàctiques. Per la seua part, la docència no presencial estarà constituïda pel treball autònom de l'estudiantat per a preparar les classes presencials a través de lectures, activitats individuals i/o grupals, diaris d'aprenentatge i elaboració de propostes didàctiques.

L'instrument bàsic per a compartir materials, lliurar tasques i realitzar qüestionaris o altre tipus de prova serà l'Aula Virtual. En aquest sentit:

- Es podrà proporcionar materials diversos (elaborats pel professorat, textos i enllaços a diferents publicacions i webs...) relacionats amb els continguts de l'assignatura.
- Es podran programar algunes sessions virtuals específiques per resoldre dubtes col·lectivament (xat i/o videoconferències).
- Es podran proposar una sèrie de tasques individuals i/o en grup que aborden diferents aspectes teoricopràctics de l'assignatura com, per exemple: lectures seleccionades, definició de conceptes bàsics, comentaris crítics de text i articles, disseny de propostes didàctiques pròpies, anàlisi crític de propostes didàctiques, etc. S'intentarà sempre preparar documents amb orientacions i pautes per a facilitar la realització d'aquestes tasques.
- Es manté la via de comunicació habitual amb els estudiants mitjançant correu electrònic oficial de la UV.

4. Avaluació

Com fins ara, l'avaluació de l'assignatura serà contínua. Es valoraran totes les activitats teoricopràctiques individuals i/o en grup realitzades de les especificades a l'apartat 3.

Quan l'alumnat no supere, a consideració del professorat de l'assignatura, suficients tasques per a poder seguir una avaluació contínua, es comunicarà a l'estudiant l'obligatorietat, per a poder avaluar la matèria, d'un informe final degudament argumentat amb referències bibliogràfiques, que arreplegue el temari previst a la guia docent i contemple tots els aprenentatges de caràcter teoricopràctic impartits al llarg del quadrimestre.

Amb caràcter excepcional, el professorat podrà demanar la realització d'una prova final (oral o escrita) en els casos que ho considere oportú.

5. Bibliografia

La bibliografia bàsica de referència es manté. Es podrà proporcionar enllaços a diferents publicacions i webs per facilitar la consulta de bibliografia i d'altres referències. No obstant això, es tindrà en compte la dificultat d'accedir a determinades publicacions que no són accessibles en línia.